

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

84. An Parochus excommunicatus assistens matrimonio, peccet? Et supponitur parochum excommunicatum etiam non toleratum, suspensum, & irregularem valide assistere matrimonio. Et an excommunicatus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

suam concessionem asserendo, si vera sunt, quae proponuntur, clarissimum est, deficiente veritate, concessionem esse nullam. Atque haec est ratio, cur rescripta Pontificum dolo obtrata, sicut nulla: quia Pontifex hoc in iure apertè declaravit. Quod non procedit in casu nostro. Ergo, &c.

RESOL. LXXXIII.

An Parochus excommunicatus non toleratus valide assistat matrimonio?

Et an valeat matrimonium coram testibus excommunicatis non toleratis celebratum? Ex part. 5. tract. 9. Ref. 78.

Sup. hoc inf. in Ref. 91. §. Nota verò.

§. 1. Negativè responderi Auila part. 2. cap. 6. disp. 3. dub. 1. conclus. 5. quia, ait, illi actus, quos excommunicatus non toleratus exercet ratione publici officij sunt nulli, vt tradit Syllu. ver. excommunicatio 3. n. 2. & 3. Nauarr. cap. 27. n. 36. ad 6. Sed in matrimonio assistit Parochus ratione publici officij, & publicae potestatis, ergo. Minor probatur, nam assistit in quantum Parochus formaliter, cuius rei signum est, quòd licet loco Parochi adhibeantur mille testes, non valebit matrimonium. Secundo contractus, in quibus secundum ius requiritur de substantia praesentia tabellionis, sunt invalidi, & nulli, si tabellio sit excommunicatus non toleratus, sed de substantia matrimonij requiritur post Tridentinum praesentia Parochi, ergo si sit non toleratus, erit nullum. Maior habetur ex glossa cap. de terminis de sententia excommunicationis in 6. in fine, quam sequitur Geminianus ibi n. 6. Francus n. 7. Ancharanus column. antepenult. Syluester. verb. excommunicatio 3. n. 2. circa finem, & communiter Canonistae; secus dicendum est de testibus, nam licet sint excommunicati non tolerati, valet matrimonium coram illis celebratum, quia non assistunt vt personae publicae, nec ratione publici officij, sed vt personae priuatae.

Sup. hoc inf. in Ref. 97. cursum ad lin. 6. §. Sed communis, & magis late in Ref. 92. à princip. & in tom. 5. tr. 1. R. C. 112. §. vi.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto cum Cornejo in 3. part. tract. 5. de excomm. disp. 10. §. 1. dub. 5. certum est enim assistentiam Parochi non esse actum Ordinis, cum ipse non sit Minister huius Sacramenti, vt suppono, neque esse actum iurisdictionis, vt late probat Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 1. Sed solum esse necessariam, vt auctoritatem praestet matrimonio, ergo, &c. Et hanc sententiam tenet etiam Raynaudus de monit. part. 2. cap. 2. n. 23. Hurtado disp. 5. de matrimonio, difficult. 8. n. 26. Coninch de Sacram. disp. 27. dub. 2. n. 24. & Pontius de matrimonio, lib. 5. cap. 17. §. unico, n. 9. qui respondet ad omnia argumenta, quae supra pro sententia Auilae adducta sunt, & citat pro hac sententia Vasquez, Suarez, & Sanchez.

RESOL. LXXXIV.

An Parochus excommunicatus assistens matrimonio, peccet?

Et supponitur Parochus excommunicatus etiam non toleratum suspensum, & irregularem valide assistere matrimonio?

Et an excommunicatus toleratus nullam culpam contrahat assistens matrimonio?

Et notatur certum esse nullum peccatum committere Parochum excommunicatum, quando in articulo mortis esset necessarium assistere matrimonio?

Etianque aduertitur Parochum excommunicatum, etiam non toleratum valide posse alii licentiam dare, vt matrimonio assistant? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 232 alias 233.

Sup. hoc inf. in Ref. 97. cursum ad lin. 6. §. Sed communis, & magis late in Ref. 92. à princip. & in tom. 5. tr. 1. R. C. 112. §. vi.

§. 1. Suppono Parochum excommunicatum valide assistere matrimonio posse, item suspensum, & irregularem, etiam si sit excommunicatus non toleratus, & nominatim denunciatus, difficultas est, an peccet? Aliqui affirmatiuè respondent, vt Vasquez in 3. part. tom. 4. tract. de excomm. dub. 7. num. 7. imò Basilius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 17. dub. vnic. n. 1. putat esse peccatum mortale, est enim communicatio in re graui, & facta.

Sup. hoc inf. Ref. seq. & infr. in Ref. 87. §. Nota tamen.

2. Verùm Sanchez de mar. tom. 1. lib. 3. disp. 21. num. 8. contrarium docet, quia cum spectet ad suum munus, communicat in re necessaria, & licet ex alia parte videatur peccare, quia videtur actus iurisdictionis benedicere sponfos illis verbis quae praecipit Concil. Trident. sess. 24. de matr. cap. 1. Ego vos coniungo, &c. non tamen excedet venialem culpam, quia in nullus est praediuicium, & res est parui momenti, nec necessaria ad Sacramentum, & si omittentur ea verba, tantum esset veniale. Haec omnia Sanchez, quae tamen conatur referre Pontius vbi supra, tamen cum Sanchez concordat nouissime Villabos in sen. tom. 1. tract. 13. diffie. 18. num. 7. vbi sic ait: [Añade Sanchez que el e communicado si es tolerado no peca en esto, y si no lo es, peca venialmente, no porque asista al matrimonio, sino porque bendize à los contrayentes diziendo, Ego vos coniungo.] Ita Villalobos.

Sup. excomm. tolerato in Ref. 2. not. praerogata, & in eodem §. ante med. à vers. Imo Leandrus.

3. Vnde apparet sententiam Sanchez esse satis probabilem, & excommunicatum toleratum si assistat matrimonio, nullam culpam contrahere, se cus autem non toleratum, nam peccatum veniale efficeret. Nota tamen cum Suarez de cens. disp. 11. sect. 1. num. 24. certum esse nullum peccatum committere Parochum excommunicatum, quando in articulo mortis esset necessarium matrimonio assistere.

Et sup. con. teno à lin. 4. huius §. Vnde, in to. 1. tr. 1. Ref. 15. in fine, vers. Tertius. Et pro contento in hoc §. vlt. infr. in Ref. 86. & 87. à lin. 8.

4. Notandum est hic obire excommunicatum etiam non toleratum valide posse alii licentiam dare, vt matrimonio assistant. Ita Sanchez vbi supra, n. 7. & Basilius Pontius nu. 14. quidquid in contrarium asserat Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 10. part. 2. cap. 4. n. 3. & Coninch de Sacram. disp. 26. dub. 7. concl. 8.

RESOL. LXXXV.

An Parochus excommunicatus non toleratus licet valide tamen illicitè assistat matrimonio?

Et an in praedicto casu, nec ipsi contrahentes peccent, dum coram illo contrahunt?

Et an tamen, si Parochus ab Episcopo, aut ab alio competente iudice prohibitus sit assistere matrimonio, aut licentiam conferre, si id efficiat quamuis peccet, valide tamen efficiet, quia simplici prohibitione non priuatur dicta potestate? Ex part. 5. tr. 9. Ref. 79.

§. 1. Peccare in tali casu Parochum, docet Basilius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 17. §. 21. num. 11. vbi sic ait. Tertio colliges Parochum excommunicatum assistentem matrimonio peccare quidem ex vi eius iuris, in quo prohibita est excommunicato communicatio cum fidelibus sentit nobiscum Gabriel Vasquez de excommunicatione dub. 7. num. 7. est enim communicare quidem non in Sacramentis, ea enim communicatio tantum est inter sumentem, & ministrantem, sed in Sacris, qualis communicatio est in diuinis Officiis, Missa audienda, & aliis huiusmodi, quam communicationem etiam Couarruias, asserit esse mortale peccatum. Nec verò dici potest Parochum illum communicare in re necessaria, & ideo excusari, vt indicare videtur Thom. Sanchez lib. 3. disp. 21. num. 8. neque enim Sacramentum matrimonij videtur esse necessitatis, idque exemplo testis

Sup. hoc inf. Ref. praerogata, & infra in Ref. 87. §. Nota tamen.